

Ikt. sz.: KUB-40/54-2/2016.

KUB-12/2016. sz. ülés
(KUB-58/2014-2018. sz. ülés)

J e g y z ő k ö n y v

az Országgyűlés **Külügyi bizottságának**
2016. október 4-én, kedden, 10 óra 19 perckor
az Országház főemelet 55. számú tanácstermében
megtartott részben zárt ülésének nyilvános részéről

Tartalomjegyzék

<i>Napirendi javaslat</i>	3
<i>Az ülés résztvevői</i>	4
<i>Az ülés megnyitása, a határozatkéesség megállapítása, a napirendi javaslat elfogadása</i>	5
<i>Európa biztonsága a brexit után</i>	5
<i>Zárt ülés elrendelése</i>	5
<i>Döntés a napirendi pontok sorrendjének megváltoztatásáról</i>	5
<i>Az egyrészről az Európai Unió és tagállamai, másrészről Kanada között az átfogó gazdasági és kereskedelmi megállapodás (Comprehensive Economic and Trade Agreement - CETA) aláírásával kapcsolatos álláspontokról szóló H/12180. számú határozati javaslat (Részletes vita a HHSZ 44-45. §-a alapján)</i>	5
<i>Magyar Levente szóbeli kiegészítője</i>	6
<i>Kérdések, hozzászólások, reagálások</i>	8
<i>Határozathozatal</i>	15
<i>Az örmény népiertás elítéléséről szóló H/11047. számú határozati javaslat (Döntés képviselői önálló indítvány tárgysorozatba vételéről)</i>	15
<i>Schmuck Erzsébet bevezetője</i>	15
<i>Kérdések, hozzászólások, reagálások</i>	16
<i>Határozathozatal</i>	17
<i>Az ülés berekesztése</i>	18

Napirendi javaslat

1. Európa biztonsága a brexit után
2. Az örmény népiertás elítéléséről szóló határozati javaslat (H/11047.)
(Dr. Szél Bernadett (LMP) képviselő önálló indítványa
(Döntés képviselői önálló indítvány tárgysorozatba vételéről)
3. Az egyrészt az Európai Unió és tagállamai, másrészt Kanada között az Átfogó Gazdasági és Kereskedelmi Megállapodás (Comprehensive Economic and Trade Agreement - CETA) aláírásával kapcsolatos álláspontokról szóló határozati javaslat (H/12180. szám)
(Részletes vita a HHSZ 44-45. §-a alapján)
(Kijelölt bizottság)
4. Egyebek

Az ülés résztvevői

A bizottság részéről

Megjelent

Elnököl: **Németh Zsolt** (Fidesz), a bizottság elnöke

Balla Mihály (Fidesz), a bizottság alelnöke
Csenger-Zalán Zsolt (Fidesz), a bizottság alelnöke
Gyöngyösi Márton (Jobbik), a bizottság alelnöke
Bartos Mónika (Fidesz)
Csöbör Katalin (Fidesz)
Dr. Tilki Attila (Fidesz)
Dr. Hoffmann Rózsa (KDNP)
Mesterházy Attila (MSZP)
Vona Gábor (Jobbik)

Helyettesítési megbízást adott

Dr. Hoffmann Rózsa (KDNP) távozása után Csenger-Zalán Zsoltnak (Fidesz)

A bizottság titkársága részéről

Korányi Noémi szakmai tanácsadó
Csizi Réka, a bizottság munkatársa

Meghívottak részéről

Hozzászólók

Magyar Levente államtitkár (Külgazdasági és Külügyminisztérium)
Schmuck Erzsébet (LMP)
Dr. Turgyán Tamás örmény nemzetiségi szószóló

Megjelentek

Sakir Fakili, Törökország magyarországi nagykövete
Vilajat Gulijev, Azerbajdzsán magyarországi nagykövete

(Az ülés kezdetének időpontja: 10 óra 19 perc)

Az ülés megnyitása, a határozatképeség megállapítása, a napirendi javaslat elfogadása

NÉMETH ZSOLT (Fidesz), a bizottság elnöke, a továbbiakban ELNÖK: Tisztelt Bizottság! Jó reggelt kívánok. Megállapítom a határozatképeségünket. Fölteszem a napirendet szavazásra. Megküldtem a napirendet mindenkinek. Ki támogatja a napirendet? Kérem, kézfelemeléssel jelezzük. (Szavazás.) Egyhangú. Köszönöm szépen. Egyhangú.

Európa biztonsága a brexit után

Első napirendi pontunk: tájékoztató a brexit utáni biztonsági helyzetről. Fölvívnam a figyelmet arra, tisztelt bizottság, hogy a nyár folyamán Nagy-Britannia kilépett az Európai Unióból, és ezt követően nagybizottsági ülésen miniszterelnök úr azzal a kéréssel fordult felénk, a parlamenti bizottságok felé, hogy nézzük meg, hogy van-e ennek valami hatása az európai és a nemzetközi biztonsági helyzetre. Természetesen egyéb dolgok is befolyásolják ezt, tehát egy nagyon összetett napirendi pontot fogunk most tárgyalni. Nagyon örülök, hogy elfogadta a meghívásomat Benkó Levente úr, a külügy politikai európai igazgatója; Siklósi Péter, a HM védelempolitikáért felelős helyettes államtitkára, illetőleg Pásztor István, az Információs Hivatal főigazgatója.

Tekintettel arra, hogy többen is - de talán kezdjük Pásztor úrral, aki kezdeményezte a zárt ülés megtartását. Kérem, hogy nevezze meg a védendő közérdeket.

PÁSZTOR ISTVÁN főigazgató (Információs Hivatal): A védendő közérdek Magyarország nemzetbiztonsági érdekei.

Zárt ülés elrendelése

ELNÖK: Köszönöm szépen. Fölteszem szavazásra. Ki támogatja? (Szavazás.) Köszönöm szépen. Ez is egyhangú. Elrendelem a zárt ülést.

(A bizottság 10 óra 21 perctől 12 óra 38 percig zárt tárgyalást tartott, melyről külön jegyzőkönyv készült.)

NÉMETH ZSOLT (Fidesz), a bizottság elnöke, a továbbiakban ELNÖK: Rátérünk a 2. napirendi pontra. Megkérem a kollégákat, hogy engedjék be a vendégeket. Az örmény népiptás és a CETA szerepel a napirendi pontjaink között még. (A vendégek belépnek a terembe és helyet foglalnak. - Zaj, közbeszólások.) Gyorsan vége lesz, 20 perc alatt befejezzük.

Tisztelt Bizottság! Egy kis türelmet szeretnék kérni az örmény népiptás ügyében. Államtitkár urat előrevesszük, de 20 perc alatt mind a kettőt le tudjuk tudni, gyorsan a végére fogunk érni. De szeretném üdvözölni Schmuck Erzsébet frakcióvezető asszonyt, tessék helyet foglalni. Foglalj helyet, kedves Erzsébet. Köszöntöm államtitkár urat és a vendégeinket is.

Döntés a napirendi pontok sorrendjének megváltoztatásáról

Tisztelt Bizottság! Ki támogatja azt, hogy a két napirendi pontot megfordítsuk? (Szavazás.) Köszönöm szépen. Egyhangú.

Az egyrészről az Európai Unió és tagállamai, másrészről Kanada között az átfogó gazdasági és kereskedelmi megállapodás (Comprehensive

Economic and Trade Agreement - CETA) aláírásával kapcsolatos álláspontról szóló H/12180. számú határozati javaslat (Részletes vita a HHSZ 44-45. §-a alapján)

Akkor először megadom a szót a CETA ügyében államtitkár úrnak. Nagy tisztelettel köszöntöm Magyar Levente államtitkár urat, és szintén köszöntöm a vendégeinket. Köszöntöm Sakir Fakili török és Vilajat Gulijev azerbajdzsáni nagykövetet. Welcome excellences, you are most welcome. We will start discussion first the canadian free trade agreement, and then we will turn to the issue of Armenian question. Köszöntöm Turgyán Tamás örmény szószóló urat is.

Tehát CETA, és akkor meg szeretném kérni először államtitkár urat, hogy az előterjesztő nevében röviden ismertesse a kormány álláspontját. Parancsoljon!

Magyar Levente szóbeli kiegészítője

MAGYAR LEVENTE államtitkár (Külgazdasági és Külügyminisztérium): Köszönöm, elnök úr. Tisztelt Bizottság! A kanadai szabadkereskedelmi megállapodással kapcsolatban az elmúlt napokban, hetekben folytatott különböző formátumú egyeztetések során egyértelművé vált, hogy viszonylag mélyen gyökerező és heves ellenérzések, illetve aggályok jelentek meg a parlamenti képviselők egy jelentős része által az egyezmény bizonyos pontjait illetően. Mivel számtalanszor az elmúlt időszakban szó esett már az egyezmény legfontosabb tartalmi elemeiről, én ezekbe most nem bonyolódnék bele, hanem azokra a pontokra koncentrálnék csak, amelyek ellentmondásosak úgymond, és megpróbálnék újabb támpontokat adni a CETA-ról való gondolkodáshoz, valamelyest talán árnyalva az arról kialakított képet.

Tisztelt Bizottság! Mi úgy véljük - és ez egy objektív szakmai vélemény -, hogy egy alapvetően jó, Magyarország számára komoly érdekeket hordozó és ily módon Magyarország számára, Magyarországra nézve előnyös egyezményt sikerült kitérgetni. De ne felejtsük el, hogy nem egy új kérdés ez az egyezmény, már 2011 óta az asztalunkon van. 2014-ig sikerült lezárni a tárgyalásokat, és utána már gyakorlatilag csak technikai módosítások eszközöltettek a szövegben, tehát az elmúlt két évben volt mindenkinek alkalma betekintést nyerni és véleményt alkotni róla.

Most értünk viszont a záró szakaszába ennek a történetnek, ha minden jól megy, akkor október 27-én az „Európai Unió-Kanada” csúcson fogjuk ezt Brüsszelben aláírni. Az aláírás úgy fog történni, hogy az Európai Unió képviseletében a Bizottság, illetve a tagállamok képviselői is egytől egyig alá kell hogy írják ezt az egyezményt annak érdekében, hogy életbe lépjen.

A kontroverziális pontok nagyjából két csoportba oszthatók. Az egyik olyan téma, ami akut ellenreakciókat váltott ki, az a vitarendezési mechanizmus kérdésköre. Itt arra szeretném csupán felhívni a figyelmet, hogy abban nagyjából konszenzus van - ebben mindenki, aki józanul képes gondolkodni a CETA-ról, és nem érzelmi alapon közelíti meg a témát, egyetért -, hogy a CETA-ban előírt állandó bírósági mechanizmus összességében jelentősen előnyösebb Magyarország szempontjából, mint a már életben lévő, egyébként 1991 óta életben lévő magyar-kanadai beruházásvédelmi megállapodásban megállapított arbitrációs eljárás. Most ebbe nem bonyolódnék bele szintén, néhány felvillantásszerű momentumot emelnék csak ki, hogy egyrészt fellebbviteli fórumot irányoz elő, egy állandó bíróságról beszélhetünk, ahova mi is delegálhatunk tagot, és egy sokkal transzparenssebb, jobban, könnyebben követhető eljárást irányoz elő, mint a jelenlegi megállapodás.

Tény és való, tisztelt bizottság, hogy ebből az egyezményből nem tudunk úgy kihátrálni, nem tudjuk az egyezményt felmondani, mint egy kétoldalú megállapodást, tehát ilyen módon ez egy kötött vitarendezési mechanizmus volna, de azt gondolom, ha 25 év

alatt a kanadai megállapodás kapcsán nem merült fel ilyen igény, hogy felmondjuk egyoldalúan a megállapodást, akkor nincs mitől félnünk, amikor gyakorlatilag egy még jobb mechanizmus vállalásáról van szó.

A másik olyan kérdéskör, ami heves vitákat váltott ki, ez az egész genetikai módosítás, biotechnológia, nanotechnológia kérdésköre. Jogosan féltik a magyar agráriumot azok, akik féltik, de azt gondolom, hogy nem a szabadkereskedelmi megállapodástól kell elsősorban félteniük, ugyanis a megállapodás semmifajta olyan joghatást nem hordoz, ami akár Magyarország, akár az Európai Unió szintjén a jelenlegi - mondjuk így leegyszerűsítően - GMO-sztenderdek megváltoztatná. Tehát ilyen joghatást nem vált ki az egyezmény, ráadásul a maastrichti szerződés 207. pontja előírja, hogy az egyezmény bármely pontjára vonatkozóan, ha a későbbiekben tárgyalásokat kívánnak a felek folytatni, akkor ehhez a tagállamok egyhangú hozzájárulása szükséges. Tehát az az értelmezés, hogy mivel bizonyos kontextusban és viszonylag tágan fogalmazva a GMO-, biotechnológiai kérdéskör megjelenik nagyjából 2-3 oldalon a 400 oldalas szerződésben, ez egyfajta lopakodó terjeszkedése a kanadai géntechnológiának, értelmezhetetlen ez az érv, és mindazok számára az kell hogy legyen, akik elolvasták ezt a szöveget és nem hitvitát folytatnak róla. Ugyanis semmifajta jogkövetkezmény ebből az egyezményből ezekre a szabályozási sztenderdekre nem vonatkozik, és nem is vonatkozhat addig, amíg a jövőben ehhez minden egyes tagállam az egyetértését nem adja. Tehát ezt is nagyjából ennyivel, azt gondolom, hogy le lehet zárni.

Ami még egy fontos momentum a mezőgazdaság tekintetében, hogy a Kanada számára megállapított importkvóták, például a sertés-, illetve a marhahúságazatban, egészen elenyésző arányt jelentenek ahhoz képest, hogy mekkora az európai piac. Tehát ilyen érvet is hallottam, hogy majd a kanadai marhahús elárasztja Európát, és tönkreteszi a magyar termelőket. Egyrészt a magyar termelőket sajnos nem ez teszi tönkre, hanem sok minden más, de biztos, hogy nem a kanadai megállapodás. Másrészt itt egy néhány tízezer tonnás nagyságrendről beszélünk, amikor az európai éves marhapiac nagyjából 7,7 millió tonna, úgyhogy könnyen kiszámolható, hogy mik az arányok. Nem jelent semmifajta veszélyt ez a kvóta. Arról nem is beszélve, hogy számos termék vonatkozásában éppen Magyarország érte el, hogy a vámmentesség ne álljon fel ezen termékek vonatkozásában. Ilyen például a konzerv csemege kukorica, amit Magyarország kérésére vettek ki a vámmentesség hatálya alól. De akár a tokajit említhetném, akár a Pick-szalámit említhetném, amely termékek vonatkozásában az eredetmegjelölés kapcsán kibontakozó félelmeket sikerült megnyugtatóan rendezni a megállapodásban.

Tehát még egyszer: két fontos kérdéskör van, az egyik a szuverenitás kérdése, az attól való félelem, hogy a kanadai befektetőkkel előálló esetleges jogvitában országon kívüli entitások döntenek majd. Ez egy szuverenitási kérdés. Itt a válaszuk az, hogy már most is így van. Kettő: kedvezőbb feltételekkel fognak ezek a folyamatok zajlani, mint eddig. A második kérdéskör: mezőgazdaság, biotechnológia, génmódosítás. Természetesen, és ez magától értetődik, a kormánynak eminens érdeke fenntartani Magyarországot, mondjuk így, hogy GMO-mentes vagy organikus versenyelőnyét a világ mezőgazdasági piacán. Ez feltett szándékunk, ezért is foglaltuk bele az alaptörvénybe azt, hogy Magyarországnak GMO-mentesnek kell maradnia. Tehát semmiképpen nem lennének részesei önszántunkból egy olyan egyezménynek, egy olyan rezsimnek, ami ebben akár a legkisebb engedményeket teszi. Rendszeresen éppen azokkal a külföldi kritikákkal kell megküzdenünk, amelyek a túlzottan szigorúnak minősített magyarországi szabályozás miatt érnek bennünket. Azzal senki nem vádolhatja ezt a kormányt, hogy a génmanipuláció zászlóvivője, mert számos olyan nemzetközi fórumon kell nagy túlerővel szemben megvédenünk ezt a pozíciót, amely nemzetközi fórum érdemi és releváns pozíciót fogalmazhat meg ebben a kérdésben.

Elnök úr, röviden ennyit szerettem volna mondani, nyilván rengeteg ága-boga van ennek a komplex megállapodásnak. Ne felejtsük el, hogy ez az EU eddigi legambiciózusabb szabadkereskedelmi megállapodása, amelyre alapvetően azért van szükség, mert a világ ebbe az irányba megy.

Egymás után kötik a nagy gazdasági blokkok a szabadkereskedelmi megállapodásokat. Elég arra gondolnunk, hogy Kanada eleve benne van a NAFTA-ban, az észak-amerikai szabadkereskedelmi zóna része, ahova nagyobb lehetőségük lesz az európai vállalatoknak - részben magyar vállalatoknak, nagy részben pedig magyar beszállítók által ellátott nyugat-európai vállalatoknak - így belépni a piacra.

Másrészt pedig Kanada tárgyal, részese annak a szabadkereskedelmi megállapodás megkötésére irányuló folyamatnak, amely az óceániai térség, a csendes-óceáni térség nagy gazdaságait fogná össze, és tárgyal Kínával, és tárgyal egy sor másik országgal.

Ha kimaradunk ezekből a folyamatokból - márpedig ha mi kimaradunk, akkor törvényszerűen Európa is kimarad, mert össze vagyunk kötve Európával e tekintetben - akkor le fogunk maradni. Mi tehát nem vitatjuk azt, hogy vannak ennek az egyezménynek olyan vonatkozásai, ahol nem számolható ki egészen precízen, hogy 10-15-20 év múlva milyen hatások várhatóak, de összességében, amit ki tudunk számolni, azok a számok azt mutatják, hogy Magyarország ezzel jól jár. Azt a minimálisnak ítélt kockázatot vagy bizonytalansági tényezőt, ismeretlenségi tényezőt, amit hordoz az egyezmény, azt gondoljuk, hogy messze-messze felülmúlja az az előny, ami a szabadkereskedelmi megállapodáskötési versenyben, globális versenyben való részvételünk által állhat elő.

Úgyhogy alapos mérlegelés után, egy több éves tárgyalási folyamat utolsó fázisában azt tudom mondani önöknek, hogy szakmailag és politikailag az tűnik a helyes útnak, hogy Magyarország nem rúgja fel ezt a folyamatot az utolsó pillanatban. Arról nem is beszélve, hogy ez milyen diplomáciai következményeket vonna maga után, ha minden előzetes jel nélkül egyszerűen csak elállnánk az egyezmény aláírásától gyakorlatilag 29 országot haragítva magunkra, akik fél évtizeden keresztül dolgoztak azon, hogy ez az egyezmény előállhasson.

Nehezen kiszámíthatóak - azt kell mondjam -, beláthatatlanok volnának egy ilyen lépés következményei, ezért sem tartanánk szerencsésnek; de nem ez a fő érveünk, hanem az a fő érveünk, hogy ez egy jó megállapodás, Magyarország számára előnyös, ezért kérem a tisztelt bizottságot, a tisztelt képviselőket, hogy legyenek szívesek támogatni a megállapodás mielőbbi megkötését.

Kérdések, hozzászólások, reagálások

ELNÖK: Köszönöm szépen, államtitkár úr. Röviden azt szeretném hangsúlyozni, hogy a vita az aláírási felhatalmazásról szól, nem pedig a ratifikációról. A ratifikáció idején lesz alkalmunk még elmélyülni abban a kérdésben, hogy mi van benne, és mi nincs benne; jó, hogy benne van, vagy rossz hogy benne van. Ezek nagyon fontos kérdések.

Most az aláírási felhatalmazásról fogunk dönteni, és azt gondolom, hogy ha ezt elutasítjuk, akkor a vita lehetőségétől fosztjuk meg önmagunkat, hogy azok a vélemények eljussanak hozzánk, ami arról szól, hogy lehet, hogy azért ez mégsem rossz Magyarországnak.

A másik megjegyzésem az lenne, tisztelt bizottság, hogy a tét - ahogy itt az utolsó gondolataiban érintette Magyar Levente az európai helyzetet - diplomáciailag rendkívül kényes. Tehát erről ne beszéljünk szégyenlősen! Olyan ország vagyunk, akinek diplomáciai érdekei vannak. Ennek a bizottságnak is diplomáciai szempontokat mérlegelni kell.

Nem lehet másodlagos az, hogy Magyarország egyedül menetel szembe Európával, és egyedül gondolja azt, hogy a felhatalmazás megtagadásával az Európai Unió közös kereskedelempolitikáját meglékeli, mert nagyjából ilyen volumenű ez a kérdés. Tehát nem

lehetünk az a fajta köldöknéző ország, amely teljesen tekintet nélkül van arra, hogy milyen tétjei vannak ennek a vitának, márpedig ilyen tétje van. Az Európai Unió közös kereskedelempolitikája, amiről most itt beszélünk. Hiszen egy kitárgyalt álláspont, amely hosszú távú hatással van, az előttünk álló további megállapodásra, amit az Európai Unió folytat.

A harmadik kérdés valóban az, hogy milyen Magyarország érdekeltsége a szabadkereskedelem vonatkozásában. Olyan ország vagyunk, amely érdekelt ebben, és ha nem lennének Magyarországnak olyan export- és importkapcsolatai és tőkekapcsolatai, és ha nem ezen keresztül realizálnánk a nemzeti jövedelmet, és nem ezen keresztül biztosítanánk a magyar társadalom számára hosszú távon az anyagi fennmaradást; és ehhez képest persze a feltételeket pontosan kell definiálni.

Úgy vélem, hogy ebből a szempontból az, amit államtitkár úr elmondott, hogy a magyar versenylőny fontos versenylőny, hogy Magyarország ennek az organikus mezőgazdasági kultúrának a hazája és mi ebből hosszú távon akarunk előnyre szert tenni, ez úgy tűnik, hogy egyértelműen garantálva van ebben a szerződésben; de ha mégsem így lenne, majd a ratifikáció időszakában meg tudjuk ezt vitatni, hogy elegendőek-e a garanciák ezen a területen.

Ami a vitarendezési eljárást illeti, azt gondolom, hogy az elkövetkezendő időszakban számtalan eszközünk van arra, hogy a vitarendezési eljárás kérdésében tiszta jogi helyzetet tudjunk teremteni, amiben adott esetben benne van az is, hogy az Európai Bírósághoz is lehet fordulni. Mondja ki az Európai Bíróság, hogy ez a része - adott esetben a vitarendezési eljárás - összhangban áll-e az európai joggal.

Fontos kérdés. Ne tekintsük másodlagosnak, de azt gondolom, hogy az viszont hogy itt előrelépésről van szó, amit államtitkár úr mond, az képviselhető álláspont a jelenlegi beruházásvédelmi megállapodásnak a vitarendezési eljárásához képest.

Tehát végül is ezért - már a plenárison is ugyanezt elmondtam, de most itt megismétlem - én támogatom ezt az előterjesztést. Három szavazatot kell majd leadjunk, amikor a vitát lezárjuk. Van-e jelentkezés? *(Jelzésre:)* Gyöngyösi alelnök úr, Mesterházy képviselő úr. További jelentkezés? *(Senki sem jelentkezik.)* Nincs. Lezárom a hozzászólók listáját. Gyöngyösi alelnök úr.

GYÖNGYÖSI MÁRTON (Jobbik), a bizottság alelnöke: Köszönöm szépen, elnök úr. Államtitkár úrnak is köszönöm, hogy ismertette az előttünk álló dilemmákat. Megmondom őszintén, többszörösen is zavarban vagyok. Egyrészt azért, mert úgy látom, hogy itt a részletes vitánál mintha újranyitnánk az általános vitát. Nem szeretnék belemenni, mert egy órát tudnék arról beszélni, hogy mi miért ellenezzük ezt a szabadkereskedelmi megállapodást, ami előttünk van.

Amit viszont nagyon nagy érdeklődéssel hallgattam, mint az egyik legfontosabb érvet a CETA mellett, a diplomáciai aspektust. A múlt hétvégi referendum után arra hivatkozni, hogy milyen diplomáciai bonyodalmakat fog egy bizonyos kérdés kiváltani Magyarország és a világ, illetve Magyarország és Európa között, szerintem enyhén szólva megmosolyogtató különösen akkor, ha a nemzeti érdekeinket tartjuk szem előtt. Én ugyanis ezt a megállapodást elolvastam.

Tehát mindenhol elhangzik az az érv, hogy persze, akik kritizálják, azok érzelmileg közelítenek ehhez a kérdéshez vagy el sem olvasták ezt a dokumentumot. Elolvastam, úgy látom - és Cecilia Malmströmtől sem hallottam olyan megnyugtató érveket, amelyek akár a vitarendezési mechanizmussal kapcsolatban, akár az eltérő sztenderdekből adódó kockázatok tekintetében vagy a magyar GMO-mentesség tekintetében megnyugtató módon rendezné számunkra ezt a kérdést. Tehát én ezt nem látom. És mellesleg nemcsak ezt az anyagot olvastam el, de elég régóta követem azt a vitát, ami Magyarországon vagy

Európában zajlik ebben a kérdéskörben. Nem szeretném az érveimet elsorolni, az általános vitában megtettem, ahol a Külügyminisztériumot Mikola István államtitkár úr képviselte. Megtettük a TTIP vitájában is, ami tudom, hogy nem a CETA, de azért mégiscsak a szabadkereskedelmi megállapodásokról szóló vitanap volt korábban, illetve májusban is volt egy vita egy olyan országgyűlési határozati javaslatról, amit az LMP-s képviselők terjesztettek be arra vonatkozóan, hogy az Országgyűlés jóváhagyása nélkül a kormány ne írjon alá ilyen szabadkereskedelmi megállapodásokat Brüsszelben.

Az érveimet nem szeretném elsorolni, ezt megtettük korábban. Most én úgy érkeztem ide, hogy egy részletes vita fog lezajlani erről a dokumentumról, amit a Külügyminisztérium terjesztett be az Országgyűlésbe. Az, hogy ez a vita lezajlott, nagyon üdvözlendő, megismerhettük a különböző képviselők érveit, megtudhattuk azt is, hogy a Fideszen belül sincsen egyöntetű támogatása a CETA-nak, ugyanakkor nem tudom, hogy én erről hogyan döntenek. Ugyanis, bár én nem vagyok jogász, de a jogalkotási kritériumok próbáját szerintem ez a dokumentum nem állja ki. Tehát ez nem egy nemzeti konzultáció, ahol a határozati rész második pontjában az a mondat szerepel, hogy „az Országgyűlés a megállapodás tartalmának ismeretében egyetért azzal, hogy a kormány a megállapodást aláírja - nem ért egyet azzal, hogy a kormány a megállapodást aláírja.” Tehát, itt ki kell húzni a nem megfelelő részt, vagy alá kell húzni? Mi ez? Valami vicc? Ez egy parlament. Ez az országgyűlési határozat a jogalkotási kritériumoknak nem felel meg. Tehát vagy terjesszenek be két különböző dokumentumot, és arról szavazzunk, de erről én nem tudok véleményt alkotni a jelenlegi formájában. Köszönöm szépen.

ELNÖK: Mesterházy képviselő úr!

MESTERHÁZY ATTILA (MSZP): Nagyon szépen köszönöm a lehetőséget. Azért ne csináljunk úgy, elnök úr, hogy a ratifikáció meg az aláírás egymástól független kérdés, tehát most aláírjuk, utána meg majd azt mondjuk, hogy nem ratifikáljuk, mert eddig marhára egyetértettünk azzal, hogy milyen jó dolgok vannak benne, utána viszont a parlament úgy dönt, hogy nem támogatja a ratifikációját. Tehát valószínűleg ez nehezen képzelhető el, ezért a vitát sem nagyon lehet megúszni, és azzal ne toljuk hátrébb, hogy majd akkor vitatkozhatunk róla, akkor meg majd azt mondják, hogy most meg már miről vitatkozunk, mert már aláírta a magyar kormány. Tehát ebbe a csapdába azért ne vezessük bele magunkat, legalább a látszat kedvéért ne.

Az is egy érdekes mondás, amit elnök úr mondott, hogy Magyarország egyedül menetel szembe az EU-val, és az milyen rossz lenne. Én a miniszterelnök úrról sok mindent tudok mondani, jót is, rosszat is, de hogy ne merne szembemenetelni az EU-val, azt azért nem. Tehát ettől ne féljünk, hogy zavarba hozza a magyar kormányt, ha valami olyasmit csinál, amivel egyedül marad Európában, tehát én sem gondolnám azt, hogy ez érv kellene hogy legyen ilyen szempontból a vitában. Ráadásul - és hogy kicsit szakmai irányba is tereljem a beszélgetést - azért nem maradnánk egyedül, mert azért nemcsak ebben az országban, hanem máshol is vannak kritikák ezzel a megállapodással kapcsolatban. Tehát a német, francia, belga álláspontban is - amennyire követni tudtam - azért fölmerülnek komoly kritikai észrevételek; de hogy más irányba haladjunk Európában: Románia és Bulgária is köti az aláírást bizonyos kérdésekhez. Románia konkrétan vízumentességhez, ami azért valószínűleg sok minden más problémát is fölvet. Ebben inkább csak érdeklődnék államtitkár úrnál, hogy hogyan állnak ezek a konfliktusok vagy eltérő álláspontok Európában.

A másik szintén egy ilyen szakmai kérdés, hogy ha jól emlékszem, akkor van Kanada és Magyarország között befektetésvédelmi megállapodás, persze ez sokkal globálisabb és

átfogóbb, de mégis mivel lesz ez több Magyarország számára, specifikusabb, mint a már létező kereskedelmi megállapodásunk? Ez érdekelne.

Az is érdekelne, hogy a Gyöngyösi képviselő úr által említett - én is ide akartam hozni az asztalra -, a novemberben elfogadott, '16 novemberében (*Sic! - június 17. a kihirdetés dátuma.*) elfogadott országgyűlési határozat, amit Schiffer András terjesztett elő, az egy világos, taxatív, felsorolásszerű kritériumrendszert állít föl Magyarország számára, a magyar kormány számára, hogy mikor milyen feltételekkel lehet és szabad aláírni egy ilyen kereskedelmi megállapodást. Ez csak azért iránymutató, mert elfogadta a magyar parlament, mert határozat lett belőle, a Fidesz-frakció is támogatta, tehát ha jól emlékszem, nem tudom, kilencvenvalahány százalékkal ment át a magyar parlamenten ez az országgyűlési határozat. Tehát ennek mennyire felel meg ez a mostani javaslata a Külügyminisztériumnak?

Amellett van egy-két olyan kérdés, amit vagy érintett államtitkár úr vagy nem érintett, de problémás területként a szerződéssel kapcsolatban fel szokták hozni. Az egyik az ideiglenes hatálybalépés, hogy ez most hogyan áll a Brüsszel és Kanada közötti tárgyalások során. Az ezzel kapcsolatos aggályokat sikerült-e a tagállamokban feloldani? Érdekelnének a környezetvédelmi kérdések, hiszen ez is egy ilyen pont volt; az egészségvédelmi kérdések, különösen a gyógyszeripar tekintetében, hiszen ez is sokszor felvetődik európai uniós diskurzusokban, és a munkajogi normák is többször felvetődnek. Tudom, hogy van erre konkrét válaszuk is, de nem lenne rossz, ha már csak a jegyzőkönyv végett is elhangoznának, hogy ezeken a területeken sikerült-e az elmúlt évek tárgyalásai során előrelépni.

A következő, ami érdekelne: államtitkár úr úgy fogalmazott kellő egyszerűséggel, hogy Magyarország jól jár. Én szeretném, ha ezt egy picit pontosítanánk, hogy milyen hatástanulmányaink vannak arra, hogy mely szektorok fognak nyerni, mely szektorok fognak veszíteni ezen a kereskedelmi egyezményen, és hogy akkor össze tudtuk-e hasonlítani az egyenleget. Ugye, államtitkár úr határozottan kijelentette, hogy sokkal nagyobb a haszon, mint a kár, ami potenciálisan keletkezik. Akkor jó lenne pontosítani, hogy hol van ez a potenciálisan nagyon nagy haszon, és hol van a potenciálisan nem olyan nagyon nagy veszteség, amit a magyar gazdaságnak el kell szenvednie. Elolvastva számos európai elemzést, kanadai különböző kutatóintézetek elemzését, nagyjából az derül ki, hogy az egész hatása ennek a kereskedelmi egyezménynek nem szignifikáns, Kanada szempontjából egészen biztosan nem, hiszen nem az Európai Unió a legnagyobb kereskedelmi partner Kanada számára, de innét nézve is lehet, hogy mi többet nyerhetünk ezen, mint Európai Unió és ezen belül Magyarország, ez mind jó hír, csak akkor azontúl, hogy jól járunk, ezenkívül egy kicsit lehet-e erről többet tudni?

És még egy kérdésem lenne, ha már itt ma a Brexittel foglalkoztunk viszonylag sokat az 1. napirendi pont kapcsán, hogy hogyan látja államtitkár úr azt, hogy a Brexit hatása milyen lesz erre a kereskedelmi egyezményre, hogy ez most éppen az elszántságát erősíti az Európai Uniónak, hogy bizonyítsuk, hogy márpedig Nagy-Britannia nélkül is mi tudunk csinálni valamit, vagy esetleg az óvatosságot erősíti, hogy akkor még tárgyalgassunk, amíg ki nem derül, hogy Nagy-Britannia milyen feltételekkel lép ki az Európai Unióból, hiszen ez hatással lehet erre a kereskedelmi egyezményre. Tudomásom szerint az EU-Kanada közötti kereskedelemnek nagyjából a 30 százaléka Nagy-Britanniából zajlott. Tehát magyarul, ha nincs benne Nagy-Britannia ebben a szerződési körben, akkor gondolom, a jelentősége is kereskedelmi szempontból csökkenhet a partnerek számára.

Az világos és látható, hogy Kanada számára politikailag egyértelműen - hogy kötődjek elnök úr mondataihoz is - ez egy világos szándéka nemcsak az elmúlt, hanem a mostani kanadai kormánynak is, hogy tető alá hozza ezt az egyezményt. Tehát a politikai, diplomáciai elköteleződés erős, és Magyarországon is járt kanadai megbízott, aki a

pártokat és a frakciókat próbálta arról győzködni, hogy miért jó ez az egyezmény. Talán egy kicsit leegyszerűsítő volt az úr magyarázata, hogy Kanada barátait gyűjtjük össze meg akik nem a barátaink. Szerintem ennél egy kicsit bonyolultabb ez az ügy, mint hogy pusztán ki a barát meg ki nem barát, az alapján lehessen ebben döntést hozni.

Azt gondolom, hogy ez egy fontos hosszú távú történelmi szituáció. Én ebben egyetértek államtitkár úrral, hogy ez az első ilyen nagyon globális és unikális megállapodás, és pont azért, mert utána, ahogy elnök úr is fogalmazott, ez egy picit előszobája is a TTIP-nek és az azzal kapcsolatos egyezkedésnek, és ezt most pozitív értelemben akarom mondani, tehát egy kitaposott út lehet ennek a menetrendje, ezért én is kicsit nagyobb komolyságot várnék ebben a kérdéskörben, mint azt, hogy ikszeljük be azt, hogy igen vagy nem, mert azt a totóban szoktuk. Tehát ennél egy picit komolyabban kellene ezt a kérdést kezelni. És különösen mi az, hogy át akarunk rohanni a parlamenten csak azzal, hogy már annyi ideje tárgyalunk róla, hogy most már rosszul nézne ki, ha most még bármi negatívumot mondanék; akkor szeretném megkérdezni, hogy miért nem jöttek ide fél évvel ezelőtt, egy évvel ezelőtt, két évvel ezelőtt, és akkor beszéltünk volna erről a kérdéstről akkor. Ez inkább csak metodikában levő kritika.

Ezt a sok negatívumot, amit mondtam, annak szellemében teszem, hogy mi támogatjuk egyébként ennek az egyezménynek az aláírását. Csak szeretném, ha ennek lenne valamilyen komolysága, és úgy csinálnánk legalább, mintha ebben a parlamentnek bármilyen szerepe volna, ha már jogszabály előírja. Köszönöm szépen.

ELNÖK: További hozzászólás? *(Senki sem jelentkezik.)* Nincs. Megadom a szót államtitkár úrnak, parancsoljon!

MAGYAR LEVENTE államtitkár (Külgazdasági és Külügyminisztérium): Köszönöm, elnök úr. Igyekszem röviden reflektálni minden kérdésre. A parlament szerepét illetően: azáltal, hogy ez az előterjesztés most a parlament asztalára került, a magyar parlamentnek nagyobb szerep jut az egyezmény sorsának befolyásolásában, mint bármely más európai parlamentnek, ugyanis nem tudok precedensről arra vonatkozóan, hogy ilyen előzetes jóváhagyást kért volna bármely más kormány. Verifikálandó ez az állítás, de én nem tudok ilyenről.

Arról nem is beszélve, hogy ahogy elnök úr arra utalt, a ratifikáció során még az egész történet megakasztható, amikor úgy döntünk, hogy ezt ratifikálni akarjuk, vagy nem akarjuk ratifikálni a következő évek során. Tehát ez nem az utolsó lehetőség a folyamat megakasztására.

Az ideiglenes hatálybalépést illetően ez az egyetlen olyan pont, amelyben a 2016. júniusi Schiffer-féle vonatkozó parlamenti határozatban foglaltakkal nincs - hogy mondjam? - vagy nem egyértelmű, hogy teljes összhangban van-e a jelenlegi javaslat. A mi szűken vett értelmezésünkben egyébként összhangban van, ugyanis az a határozat azt mondja ki, hogy az ideiglenes alkalmazás csak a ratifikáció megtörténtével léphet életbe.

A jelenlegi terv szerint pedig, amikor október 27-én aláírjuk ezt az egyezményt, akkor az úgynevezett EU only, tehát az Unió kompetenciájába tartozó területek vonatkozásában az ideiglenes alkalmazás 2017-tel elrendelésre kerül; azelőtt még, hogy a tagállami parlamentek ratifikálnák az egyezmény egészét.

Ugyanakkor erről pedig azt gondoljuk, hogy mivel ezek kizárólagos uniós kompetenciákba tartozó területek, gyakorlatilag más helyzetben sem lehetne a tagállamoknak a csomag ezen részére ráhatása. Mert ezt a szuverenitási aspektust vagy dimenziót az EU-ra delegáltuk a csatlakozáskor, és felhatalmaztuk, hogy tárgyaljon és eljárjon nevünkben kereskedelempolitikai kérdésekben. Tehát igazából tagállami ráhatás, tagállami jóváhagyás csak az úgynevezett egyes területek vonatkozásában állhat fenn, ott

pedig ez a kritérium teljesül, tehát ahol teljesülhet jogilag, ott teljesül, mert egészen odáig, hogy a parlament nem ratifikál, a vegyes területek nem kerülnek még csak ideiglenes alkalmazásra sem.

Még egyszer: sem a közegészségügyi, sem a bármely más, az elővigyázatosság elve által érintett területen nem érinti a jelenlegi szigorú uniós sztenderdeket a megállapodás, és csak akkor érintheti majdan a jövőben esetlegesen, ha ehhez mindegyik tagállam az explicit hozzájárulását adja.

Magyarország jól jár, ezt tanulmányok sora támasztja alá. Nyilvánvalóan, képviselő úr, azokban az ágazatokban, amelyek az exportunkat húzzák. A magyar exportszerkezet úgy néz ki, hogy alapvetően beszállítói vagyunk nagy nyugat-európai vállalatoknak a mai napig, nagyjából még mindig az exportunk 80 százaléka Nyugat-Európába irányul, Unión belüli országokba, és a magyar exporttartalom ily módon beépül a nyugat-európai gazdaságba, amelynek a fő exportiránya pedig Észak-Amerika. Tehát ilyen, áttételes hatásokon keresztül kétségkívül, noha kisebb hatásban, mint erősebb gazdaságok esetében, de Magyarországon is kell hogy jelentkezzenek a pozitív áttételes hatások.

Még egyszer: verseny van. Tehát a NAFTA tárgyal több irányba is, illetve a NAFTA-hoz tartozó államok tárgyalnak több irányba is hasonló szabadkereskedelmi megállapodásokról, és ha ebben lemaradunk, akkor nemcsak Magyarország, hanem az egész európai exportgazdaság potenciálisan versenyhátrányba kerülhet.

A többi tagállam vonatkozásában, amelyek aggályokat fogalmaztak meg, gyakorlatilag mára azt mondhatjuk, hogy ezek a szkeptikusok elfogytak. Nem mennék bele, hogy melyikkel milyen alkuk kötöttek - most erre sajnos nincs időm -, de elfogytak. Tehát ma a jelenlegi tudásunk szerint, képviselő úr, egyedül Magyarország az az ország, amelyik még hezitál és amelyik nem döntött ebben a kérdésben.

Úgyhogy azt tudom mondani, hogy áll az, amit az elnök úr mondott, hogy egyedül masíroznánk Európával szemben, és az pedig, amit idekapcsolva Gyöngyösi alelnök úr említett, hogy más kérdésekben is megtesszük ezt, tökéletesen így van, de azt gondolom, hogy olyan kérdésekben - hogy mondjam? -, olyan valós nemzeti érdekeket hordozó kérdésekben való konfrontációs helyzetekben rontaná az esélyeinket és a pozícióinkat, hogyha most utolsó pillanatban kiugranánk ebből a történetből, amelyek valós érdemi nemzeti érdekeket jelenítenek meg.

Ha tehát migránsügyben szembe megyünk Európával vagy szembe megyünk akár az egész világgal, azt gondolom, egy jó küzdelem, egy jó ügy, mert tudjuk, hogy miért harcolunk. Ha most egy öt éves tárgyalási folyamat után hirtelen úgy döntünk, hogy mégsem írjuk alá az egyezményt, és minden elő van készítve, mi meg nem megyünk el az aláírási ceremóniára úgy, hogy már mindenkinek megvan a repülőjegye, azt gondolom, hogy olyan diplomáciai provokáció volna, amit nem engedhet meg az ország magának.

De még egyszer: nem ez az elsődleges érvem, nem külpolitikailag szeretnék érvelni vagy megközelíteni ezt a kérdést, hanem az az érvem, hogy egyébként pedig a mi legjobb tudásunk és szándékunk fényében ez egy Magyarország számára előnyös egyezmény.

Tehát nem azt mondjuk, hogy állunk be a sorba, és nyeljük le a károkat csak azért, hogy ne kelljen konfrontálódni, hanem álljunk be a sorba és ne szenvedjük el a diplomáciai következményeket egy olyan ügyben egyébként, ami csak előnyöket hoz Magyarországnak, noha kétségkívül kevesebbet, mint egyes más tagországoknak. Erre is utaltam.

GMO - még egy utolsó mondat, utána sajnos távoznom kell. 2009 óta tárgyal az Európai Unió és Kanada a biotechnológiai együttműködésről. 2009 óta, lassan 10 éve. Tehát az, hogy párbeszédet folytathat a két szerződő fél ebben a kérdéskörben, ez nem újdonság, nem kötelező irány, ez nem jár joghatásokkal, senkinek nem írják elő, hogy akkor most a nemzeti szabályozási rendszerét felül kéne vizsgálni. Ez egy párbeszédet állapít meg, amely párbeszéd, ha tárgyalási szakaszba lép bizonyos kérdésekben - még

egyszer, sokadszorra szeretném hangsúlyozni -, hogy a tagállamok, minden tagállam felhatalmazása fog ehhez szükségeltetni.

A korábbi beruházásvédelmi egyezményhez képest - Mesterházy képviselő úr, tisztelettel - az előrelépést a vitarendezés módjában látjuk, míg a jelenlegi rezsimben választott bírósági rendszer van, ami sok kockázatot hordoz magában. Egy gyakorlatilag titkos folyamat keretében születnek meg az ítéletek, amelyek egyből jogerőre emelkednek, tehát nincs fellebbviteli fóruma ezeknek a döntéseknek, addig az új rendszerben egy sokkal átláthatóbb rezsim kerül bevezetésre. Állandó bíróságokban gondolkodunk, ahova mi is delegálhatunk tagot, és fellebbviteli fórum is rendelkezésre fog állni, tehát egy kétszintű bíraskodási folyamat van előirányozva.

Az előterjesztés formáját illetően nyilvánvalóan ez nem egy szokványos előterjesztés, de éppen abból a megfontolásból, hogy a képviselők teljes szabadsággal dönthessenek és ne prejudikáljuk az eredményt, tartottuk fontosnak, hogy úgymond egy semleges előterjesztést tegyünk ebben a kétségkívül rendhagyó formában. Köszönöm szépen, elnök úr. Sajnos el kell mennem.

ELNÖK: Államtitkár urat elengedjük. Államtitkár úr itt marad, ugye?

MESTERHÁZY ATTILA (MSZP): Elnök úr, hadd kérdezzek az államtitkár úrtól!

ELNÖK: Parancsoljon, képviselő úr!

MESTERHÁZY ATTILA (MSZP): Hova kell államtitkár úrnak mennie? Megkérdezhetem esetleg?

MAGYAR LEVENTE államtitkár (Külgazdasági és Külügyminisztérium): Hova kell mennem?

MESTERHÁZY ATTILA (MSZP): Igen.

MAGYAR LEVENTE államtitkár (Külgazdasági és Külügyminisztérium): Mi köze hozzá a képviselő úrnak? - Tisztelettel. *(Közbeszólások a kormánypárti oldalról: Helyes!)*

MESTERHÁZY ATTILA (MSZP): Az a közöm hozzá, hogy egy megbeszélésen vagyunk, ahol a parlament szeretne egy ellenőrző funkciót végrehajtani, és a kormány nem szán megfelelő időt arra, hogy a képviselők ez ügyben tájékozódhassanak a Külügyminisztériumnál. Tehát azt gondolom, hogy ez nem megfelelő hozzáállás semmiféleképpen ahhoz a súlyhoz, amit ön elmondott eddig. Arról nem is beszélve, hogy arra nem válaszolt, hogy milyen negatívumai lesznek ennek a szerződésnek, ami szerintem a leginkább érdekes Magyarország számára.

Arra kérném elnök urat, hogy tegyünk arra erőfeszítést, hogy amikor egy ilyen fontos kérdést tárgyalunk, akkor legyen arra idő, hogy ne az összes parlamenti képviselőnek kelljen államtitkár úr programjához igazodnia, hanem egyszer esetleg történjen ez fordítva a Külügyminisztérium részéről. *(Magyar Levente mikrofon nélkül: A szakértőim rendelkezésre állnak.)*

ELNÖK: Államtitkár úr, rád bízom a döntést. Van-e válaszod erre a megkeresésre? De én azt gondolom, hogy az államtitkár úr lehetővé teszi a helyettes államtitkár úr révén, hogy további eszmecserét folytassunk. Van-e további kérdés?

MAGYAR LEVENTE államtitkár (Külgazdasági és Külügyminisztérium): A szakértőim maradnának, én pedig állok a képviselő úr rendelkezésére munkaidőn kívüli órákban. Köszönöm szépen, viszontlátásra. *(Magyar Levente elhagyja a termet.)*

ELNÖK: Kovács államtitkár úr marad... *(Mesterházy Attila távozik.)* Elnézést. Mesterházy Attila képviselő úr elment, tehát azt gondolom, hogy okafogyottá vált a felvetés. Akkor ünnepélyesen lezárom a vitát.

Határozathozatal

Három szavazásunk van, tisztelt képviselőtársaim. Tehát először is 3 szavazás van. A határozati javaslat részletes vitája 1. szakasz lezárása, a 2. szakasz lezárása és a bizottsági jelentés elfogadása.

Be kell jelentenem azt, hogy Csenger-Zalán Zsolt helyettesíti Hoffman Rózsát.

A részletes vita 1. szakaszának lezárását ki támogatja? Ami azt jelenti, hogy megfelel-e a házszabály 4. § (1) bekezdésének. *(Szavazás.)* Hat igen. Ki nem támogatja? *(Szavazás.)* Egy.

Hat-egy arányban támogattuk.

A részletes vita 2. szakaszának lezárását ki támogatja? *(Szavazás.)* Hét igen. Ki nem támogatja? *(Szavazás.)* Egy nem támogatja.

A bizottsági jelentés benyújtását ki támogatja? *(Szavazás.)* Hét igen. Ki nem támogatja? *(Szavazás.)* Egy.

Hét-egy arányban a bizottság támogatja a bizottsági jelentés benyújtását. Köszönöm szépen a megjelenést. *(Gyöngyösi Márton: Kisebbségi vélemény benyújtására van mód?)*

Nincs kisebbségi vélemény megfogalmazására lehetőség, mert a TAB részéről lesz erre lehetőség. *(Gyöngyösi Márton: Akkor miért tárgyaljunk ebben a bizottságban?)*

Egy ez jó kérdés. *(Derültség.)* A TAB-ülésem részt vehet adott esetben a képviselő úr, ha erre igényt tart. Ez házszabályi kérdés. *(Zaj.)*

Az örmény népirtás elítéléséről szóló H/11047. számú határozati javaslat (Döntés képviselői önálló indítvány tárgysorozatba vételéről)

Tisztelt Bizottság! Rátérünk az utolsó napirendi pontunkra. Kérek szépen még egy kis koncentrációt egy rövid ideig. Még egyszer köszöntöm a török, illetőleg az azeri nagykövet urakat. Köszönjük szépen, hogy itt vannak közöttünk.

Az örmény népirtás elítéléséről szóló határozati javaslat tárgysorozatba vételéről döntünk. Schmuck Erzsébet képviselő asszonymnak adnám meg a szót, parancsoljon, képviselő asszony!

Schmuck Erzsébet bevezetője

SCHMUCK ERZSÉBET (LMP): Köszönöm a szót, elnök úr. Határozati javaslatunkhoz kapcsolódóan szeretném elmondani, hogy eddig 24 nemzeti parlament ismerte el, hogy népirtás történt az Ottomán Birodalom területén 1915-17 között. Az LMP a történelmi tények elismerése és az ezekkel való szembenézés pártján áll. Hiszünk a megbékélés erejében, de ahhoz, hogy megbékélés legyen, úgy gondoljuk, hogy nem lehet a múltat a szőnyeg alá söpörni.

A javaslatunk lényege, hogy a magyar parlament a többi nemzeti parlament határozatához hasonlóan mondja ki, hogy népirtás történt. Azt gondoljuk, hogy ez a határozati javaslat, amit az LMP betervezett, újabb lehetőség, hogy az Országgyűlés világosan megfogalmazza az álláspontját ezzel kapcsolatosan, és emléket állítson a mérsárlás másfél millió áldozatának.

Kérjük, hogy a határozati javaslatunkat támogassa a bizottság. Köszönöm szépen.

ELNÖK: Köszönöm szépen. Tisztelt Bizottság! A hozzászólások körét megnyitom. *(Jelzésre:)* Gyöngyösi alelnök úr!

Kérdések, hozzászólások, reagálások

GYÖNGYÖSI MÁRTON (Jobbik), a bizottság alelnöke: Köszönöm a szót. Tisztelt Elnök Úr! Viszonylag rövid időn belül másodjára tárgyalunk egy olyan kérdést, amiben a Jobbik Magyarországért Mozgalomnak nagyon határozott álláspontja van, és konzekvensen képviseljük ezt az álláspontot. Nagyon rossz folyamatot nyitnánk meg, ha a magyar Országgyűlés történelmi meg olyan kérdésekben, amelyek alapvetően történészekre, azontúl pedig talán nemzetközi jogászokra tartozik, mi elkezdénénk ítélni és elkezdénénk országgyűlési határozatokat kiadni.

Úgy gondolom, hogy ez egy olyan szelencét nyitna meg, ami nagyon káros úton indítana el bennünket. Úgy gondolom, hogy ez nem az Országgyűlés asztala, ez inkább történészekre tartozik, és az pedig, hogy mi számít népirtásnak és mi nem, erről a nemzetközi jog, a humanitárius jog rendelkezik, és ez egy nagyon-nagyon bonyolult kérdés, amihez megmondom őszintén, képviselő asszony, zavarban érzem magam, ha engem valaki arra szólít föl, hogy ilyen kérdésben ítélek.

Ugyanis ez egy komplex helyzet, egy olyan történelmi korra hivatkozik ez az országgyűlési határozat is, ami egy, az első világháború alatt zajló, több mint 100 éve zajlott eseménysorozat, amiben szerintem még a történészek sem látnak tisztán még a legjobb esetben sem.

Az pedig, hogy mi számít ezek alapján népirtásnak, ez megint csak egy nemzetközi jogi kategória, és egy nemzetközi jogi vita. Az pedig, hogy az indoklásba bekerül az, hogy Németország meg az Európai Parlament meg Ferenc pápa mit nyilatkozott, szerintem ez a magyar Országgyűlés vonatkozásában nem releváns. Sok ország meg sok egyházfő is megnyilatkozik a maga jogán. Nem gondolom, hogy az Országgyűlés vonatkozásában ez irányadó kellene hogy legyen.

A jelenkor kihívásait nézve ennek az országgyűlési határozati javaslatnak az elfogadását helyteleníteném, sőt, azt is megkockáztatom, hogy roppant károsnak tartanám, hiszen pont nem oda vezetne, amit önök is a határozati részben kimondanak, hogy a múltat lezárjuk és a felejtés útján elindulunk azután, hogy kimondjuk az önök által deklarált igazságot.

Én ebben nem tudok megnyilatkozni, és úgy gondolom, hogy amikor politikusok ilyen kérdésekbe belekontárkodnak, akkor ott valami oltári probléma van, és felmerül, hogy ez a megfelelési kényszer vagy a politikai haszonszerzés kategóriája? Úgy gondolom, hogy felelősen egy Országgyűlés egy ilyen kérdésben ne nyilatkozzon meg, az ugyanis olyan kaput nyitna meg, ami nemkívánatos irányba vinne bennünket. Mi ezért tartózkodunk ennél a javaslatnál, vagy ezért utasítanánk el ezt az országgyűlési határozati javaslatot, mert nem értünk egyet annak céljával és tartalmával. Köszönöm szépen.

ELNÖK: Turgyán Tamás örmény szószóló úr!

DR. TURGYÁN TAMÁS örmény nemzetiségi szószóló: Nagyon szépen köszönöm a szót, elnök úr. Köszöntök mindenkit, hölgyeim és uraim, különös tekintettel Törökország és Azerbajdzsán nagykövetére, abban a reményben, hogy egyszer ebben a teremben Örményország nagykövetét is köszönhetem.

Valóban ez egy 100 éves történet. Száz éve óriási veszteségeket szenvedett Törökország, Magyarország és Örményország is. A kérdés 100 éve osztja meg a

közvéleményt, hogy Törökországban háborús veszteség történt vagy keresztények tudatos pusztítását követték el.

Nagyon sok aspektusból vizsgálták és vizsgálják ezt a kérdést. Számomra 3 van, ami nagyon fontos. Az első a morális. Morális aspektusból nézve ezt a kérdést, ez magánügy. Mindenkinek szíve joga, helyzete, pozíciója, családja, örökölt viszonyai függvényében döntse el, hogy mit tart ebben a kérdésben meghatározó véleménynek. Ehhez másnak semmi köze.

A másik aspektus politikai. Itt már azért az érdekeké a terep, és ebben a vitában vagy ezen a téren már olyan kifejezések repkednek, mint geopolitika, geostratégia, szövetségi politika, NATO, erős török hadsereg. Ezen a területen a néhány ezres létszámú magyarországi örmény kisebbségnek minimális az érdekérvényesítő képessége, tehát ebbe mi nem szólhatunk bele.

A harmadik a történelmi, aminél engedjék meg, hogy egy szubjektív elemmel kezdjem a történetet: az első gimnáziumban, a Madách Gimnáziumban Halmágyi Erzsébet tanár néni azt íratta a füzetünkbe, hogy a történelem ismétli önmagát, és a történelem az élet tanító mestere. Alighanem ez igaz, legalábbis annak tűnik, mert 1915-ben az iraki és a szír határ mentén építettek táborokat, ahova görögöket, örményeket és más keresztény kisebbségeket gyűjtöttek. Ugyanezen a helyen ma menekülttáborok vannak. Bízom benne, hogy tanulunk. És azt is hozzá kell tennem, hogy ma is ugyanúgy, mint akkor, a megoldás kulcsa Törökország kezében van.

A harmadik gondolat, engedjék meg: az örmények mindig is lojálisak voltak az őket befogadó országhoz, államhoz és kormányhoz. Ez pontosan így van ma is. Ezzel együtt kérem, engedjék meg nekem, hogy a közösségünk álláspontját képviselve kérjem a határozati javaslat tárgysorozatba vételét. Köszönöm szépen a szót.

ELNÖK: Köszönöm szépen. Amennyiben nincs több hozzászólás, engedjék meg, hogy röviden én is kifejtsem az álláspontomat. Tisztelt Bizottság! Először is szeretném hangsúlyozni, nagyon örülök annak, hogy van örmény képviselőtársunk a szószóló úr személyében itt, a munkánkban, és itt, a magyar Országgyűlésben egyaránt. Egy nagyon sokat szenvedett nép az örmény nép, és ebben a szenvedésében - mi egy olyan nép vagyunk, akik szintén sokat szenvedtünk - az együttérzésünk és a szolidaritásunk az örmény néppel teljes.

Másodszor a kérdéskör valóban rendkívül bonyolult. Jogilag is - népirtás értelmezése -, politikailag is, hiszen egészen a mai meglehetősen érzékeny - nem véletlen, hogy itt van az azeri nagykövet úr -, az azeri-örmény viszonyt is magában hordozó politikai problémarendszerről van szó, hogy most a török kérdéskört ne is említsem. Azt gondolom, hogy nem megfelelő formája ennek a jelenlegi bonyolult jogi, politikai problémának a rendezésére ez a határozati javaslat. Ugyanakkor tekintettel arra, hogy a történelemnek a jelentőségét én is látom, a morális súlyát is látom a történelmi kérdéseknek, és nem megkerülhető a történelmi megbékélés, ezért egy harmadik gondolatot is fontosnak tartok, hogy bátorítsuk és segítsük elő a történelmi megbékélés folyamatát az érintett közösségek között. És ez a támogató álláspont, azt gondolom, hogy nem mellékes, szeretném ezt itt most hangsúlyozni, hogy nekem ez szilárd meggyőződés, hogy ennek a történelmi megbékélési folyamatnak előre kell haladnia, és előbb-utóbb ennek meg kell történnie. Ezért én tartózkodni fogok a határozati javaslat összefüggésében.

Határozathozatal

Tisztelt Bizottság! Akkor elérkeztünk a szavazás pillanatához. Először is azt szeretném megkérdezni, hogy ki támogatja az előttünk fekvő határozati javaslatot.

(Szavazás.) Egy támogató szavazat. Ki ellenzi? (Szavazás.) Kettő ellenzi. És ki tartózkodik? (Szavazás.) Öten tartózkodtunk, tehát nem támogatja a bizottság a tárgysorozatba vételt.

Schmuck Erzsébetnek köszönöm szépen a megjelenést, és Turgyán Tamás szószóló kollégánknak is, és hasonlóan köszönöm a nagyköveteknek, hogy jelen voltak közöttünk.

Az ülés berekesztése

Tisztelt Bizottság! Amennyiben nincs további egyéb kérdés, a bizottsági ülést berekesztem. Mindenkinek jó munkát, a viszontlátásra!

(Az ülés befejezésének időpontja: 13 óra 35 perc.)

Németh Zsolt
a bizottság elnöke

Jegyzőkönyvvezetők: Barna Beáta és Baloghné Hegedűs Éva